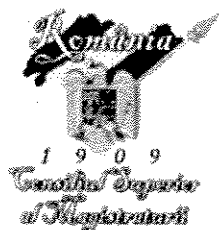

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 1296

din 19 noiembrie 2013

În ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 19 noiembrie 2013 a fost analizată posibila încălcare a independenței sistemului de justiție, a judecătorilor și procurorilor, ca urmare a afirmațiilor făcute de domnul Daniel Marius Morar, prim adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în interviul publicat în „Revista 22” din data de 5 martie 2013, ca urmare a sesizării formulate de către secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

Analizând aspectele de mai-sus și văzând înscrisurile atașate, Plenul reține următoarele:

La data de 07.03.2013, Consiliul Superior al Magistraturii - Secția pentru judecători, prin Hotărârea nr. 140, a solicitat Inspecției Judiciare efectuarea unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului de justiție, a judecătorilor și procurorilor, ca urmare a afirmațiilor făcute de domnul Daniel Marius Morar, prim adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în interviul publicat în „Revista 22” din data de 5 martie 2013.

În motivarea solicitării, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a arătat că, în cuprinsul interviului sus menționat, domnul prim adjunct al

procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a făcut, printre altele, afirmații ce vizau modalitatea de revocare a doi membri ai Consiliului Superior al Magistraturii – domnul judecător Cristi Vasilică Danileț și doamna judecător Alina Nicoleta Ghica - și imaginea actualului Consiliu.

În fapt, domnul Daniel Marius Morar, prim adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a acordat un interviu „Revistei 22”, ce a fost publicat la data de 5 martie 2013.

Afirmațiile care ar putea aduce atingere independenței justiției, conform celor susținute de Secția pentru judecători în Hotărârea nr. 140, au fost următoarele:

1. „Îmi este foarte clar că revocarea celor doi judecători a fost determinată– că vor să recunoască sau nu asociațiile profesionale și adunările generale ale instanțelor – de faptul că aceștia au îndrăznit să voteze cu un procuror în funcția supremă în CSM, și nu cu un judecător. Apoi, cu excepția d-nei Hăineală, din câte înțeleg, membrii secției de procurori au votat pentru revocarea acestor doi judecători. Eu o pun pe seama modului de interpretare a dispozițiilor legale în materia revocării și a presiunii pe care au făcut-o asociațiile magistraților în toată această perioadă”.

2. „Asistăm la o execuție sumară, fără motive, chestie care e specifică unei perioade apuse pentru noi, perioadei comuniste”.

3. „Modul cum s-a votat masiv pentru o revocare fără motive arată că nu poate fi un CSM reformist. E un CSM încolonat”.

4. „Prin urmare, un CSM nereformist nu are cum să facă lucruri bune în perspectiva numirilor de la vârful sistemului judiciar în perioada următoare. Din moment ce vedem un CSM care își exclude colegii reformiști, nu văd altă atitudine a lor pe viitor. Adică scăpăm de reformiști, că reformiștii sunt vocali, și o să facem regulile așa cum credem noi!”

5. „E un CSM extrem de comod pentru puterea politică. Asta ne așteaptă. Un CSM care, o să vedeți, nu va reacționa la acuzele oamenilor politici sau va reacționa după câteva luni, când nimeni nu-și mai aduce aminte declarația omului politic. Or, ce a diferențiat CSM din anul 2012 de ceilalți ani a fost faptul că avea o reacție la timp,

adecvată și la timp. Ce poate să facă CSM? Nu poate pedepsi pe nimeni, poate doar să ia o atitudine, să spună: aici, d-lor politicieni sau d-lor inculpați, indiferent cine sunt, ați depășit măsura. Atât a spus CSM: atenționăm că aceasta afectează independența sau reputația magistraților. Păi, dacă nici această reacție publică nu o avem la timp, care e rostul CSM?”.

Analizând cadrul general în care au fost formulate afirmațiile de mai-sus, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii constată că prin Hotărârile nr.1/2013, Adunările Generale ale judecătorilor din cadrul Curții de Apel Cluj și Judecătoriei Râmnicu-Vâlcea au declanșat, în condițiile art.55 alin.(4) din Legea nr.317/2004 republicată, procedura de revocare din funcția de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii a domnilor judecători Alina Nicoleta Ghica și Cristi Vasilică Danileț.

În data de 26 februarie 2013, pe ordinea de zi a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, au fost înscrise, la pct. 26 și 27 punctele de vedere al Direcției legislație, documentare și contencios a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la solicitările Curții de Apel Cluj respectiv Judecătoriei Râmnicu-Vâlcea, de revocare a celor doi membri mai sus nominalizați ai Consiliului Superior al Magistraturii.

În ședința publică din 26 februarie 2013, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dezbătut cele două sesizări. Având în vedere aspectele de legalitate, conform art. 55 alin. 9 din Legea nr. 317/2004 republicată, ce obligă Consiliul să țină seama de votul exprimat, atunci când prevede cu caracter imperativ că „Plenul C.S.M dispune revocarea din funcție a membrului ales”, cu majoritatea membrilor Consiliului, Plenul a hotărât revocare, deoarece a constatat că sunt îndeplinite cerințele prevăzute de lege pentru revocarea celor doi judecători din funcția de membru ales al CSM, în sensul întrunirii numărului minim de curți de apel respectiv judecătoreii necesar, care, în adunările generale, cu majoritatea de cel puțin două treimi din numărul judecătorilor fiecărei instanțe, au hotărât revocarea magistraților.

În acest sens, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat Hotărârile nr.162 și 163 din 26 februarie 2013.

Împotriva Hotărâri nr. 162, domnul Cristi Vasilică Danileț a formulat în data de 28 februarie 2013, în temeiul art.7 din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004,

plângere prealabilă la autoritatea emitentă, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii, în vederea revocării acestei hotărâri.

De asemenea, la 1 martie 2013, în temeiul art.14 alin.(1) din Legea nr.554/2004, domnul Cristi Vasilică Danileț s-a adresat Curții de Apel București cu o cerere de suspendare a executării Hotărârii nr.162 din 26 februarie 2013, arătând că este îndeplinită condiția pagubei iminente în raport cu art. 2 alin. (1) din Legea nr. 554/2004.

Potrivit art. 30 alin. 1 și 6 din Constituția României, „Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile însă, libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine” .

Libertatea de exprimare este garantată de art.10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, conform căruia „ fiecare are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept va include susținerea opiniilor și primirea sau distribuirea de informații și idei fără intervenția autorităților publice și fără a ține cont de frontiere. Exercitarea acestei libertăți, deoarece implică datorii și responsabilități, poate fi subiectul unor formalități, condiții, restricții și penalități după cum prevede legea și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesele securității naționale, teritoriale sau securității publice pentru a preveni dezordinile sau infracțiunile, pentru protecția sănătății sau a moralei, pentru protecția reputației sau a drepturilor altor persoane, pentru a preveni divulgarea informațiilor primite confidențial sau pentru menținerea autorității sau imparțialității sistemului judiciar”.

Articolul 19 al Declarației Universale a Drepturilor Omului prevede că „orice persoană are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare ceea ce implică dreptul de a nu fi tulburat pentru opiniile sale și acela de a comenta de a primi și de a răspândi, fără a ține cont de frontieră, informații și idei prin orice mijloace de exprimare”.

Limitarea adusă de stat libertății de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative să fie prevăzută de lege, să urmărească cel puțin unul dintre scopurile legitime prevăzute de textul Convenției, și să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea acelui scop.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de reglementările interne ale art. 124 alin. 3 din Constituția României, art. 3 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor precum și în art. 3 alin. 2 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în mai multe reglementări internaționale.

Astfel, în Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite se precizează la articolul 1 că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”.

În cadrul acelorași principii, la articolul 2 se menționează că „sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”.

Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994, dorind să promoveze independența sistemului judiciar a elaborat mai multe reguli cu valoare de principiu.

Una dintre acestea vizează obligația statelor de a lua toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor.

Documentul prevede că sensul de „independența judecătorilor” nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime.

Independența magistraților nu constituie doar o garanție a statului pentru înfăptuirea justiției, ci în egală măsură, un drept și o obligație a magistraților. Independența este privită ca „atribut al funcției, care îi permite judecătorului să acționeze în realizarea actului juridic și, mai ales, să decidă doar în baza legii și a propriei conștiințe, fără nici o subordonare sau influență”.

Independența nu este un privilegiu în interesul propriu al magistraților, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înfăptuirea justiției. Aceasta îi

este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelează la justiție pentru a li se face dreptate și constă în responsabilitatea magistratului de a convinge, nu prin forța principiului autorității, ci a argumentelor raționale, temeinice, constituind astfel un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza Amihalachioaie contra Moldovei faptul că afirmațiile reclamantului (avocat și președinte al Uniunii avocaților din Republica Moldova) referitoare la o chestiune de interes general și care se înscriu în cadrul unei polemici aprinse, chiar dacă pot fi considerate de natură să denote o anumită lipsă de respect față de o instanță urmare a hotărârii sale, ele nu pot fi calificate nici grave și nici injurioase față de judecătorii acesteia.

În considerarea celor reținute mai sus, Plenul Consiliului Superior apreciază că afirmațiile domnului Daniel Marius Morar, ce fac obiectul analizei, pot fi catalogate ca reprezentând puncte de vedere, aprecieri, opinii personale și temerii proprii, astfel că nu se poate considera că prin acestea este afectat prestigiului justiției și implicit independența și imparțialitatea magistraților atât sub aspect instituțional cât și funcțional, la nivel individual.

Relatările impersonale, generale, făcute în contextul mai sus expus, constituie opinii ale intervievatului, determinate de dispozițiile legale ce au suscitat dezbateri, neclare și imprecise, ce au dat naștere la interpretări realizate atât de membrii Consiliului cât și de corpul judecătorilor care au votat revocarea celor doi magistrați.

O asemenea abordare se poate circumscrie libertății de opinie ca formă de manifestare a libertății de exprimare și nu este de natură a aduce atingere independenței sistemului judiciar, a defăima corpul profesional al magistraților și nici de a crea o stare de pericol în raport de specificul atribuțiilor pe care îl are această categorie profesională.

Opiniile intervievatului ce vizează activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, la care a participat în calitate de membru de drept, inclusiv la procedura de revocare, activitate desfășurată înainte de interviu, se înscriu în dreptul acestuia de a se exprima și reprezintă propria percepție ce a fost generată de comportamentul adoptat și de susținerile realizate de magistrați la ședința Plenului din data de 26.02.2013.

Cu privire la activitatea Consiliul Superior al Magistraturii, chiar Curtea Constituțională a constatat ulterior în cadrul unei decizii de neconstituționalitate că atâta timp cât procedura de revocare, în ceea ce privește motivele pe care aceasta se întemeiază, nu este suficient de clar și explicit stabilită la nivel legislativ, consecințele directe se vor răsfrânge atât asupra activității Consiliului Superior al Magistraturii, cât și în ceea ce privește cariera profesională a membrilor săi aleși, judecători sau procurori.

Mai mult, afirmațiile domnului Daniel Marius Morar cu privire la activitatea în viitor a Consiliul Superior al Magistraturii, prin revocarea celor doi magistrați considerați de acesta ca fiind „reformiști”, constituie în opinia Plenului, temeri proprii și nicidecum nu sunt de natură a afecta independența magistraților ce compun acest organism.

Susținerile procurorului contribuie la discutarea unor subiecte de interes public, scopul său nefiind acela de a leza reputația magistraților respectiv de a discredita justiția, ci de a contribui la progres, știut fiind că libertatea de exprimare stă la baza „societății democratice”, ce simbolizează sistemul de valori.

Pe de altă parte tonul, limbajul folosit și termenii uzitați sunt specifici liberei dezbateri de idei, motiv pentru care afirmațiile subiective nu sunt de natură a influența opinia publică în mod negativ cu privire la prestigiul justiției.

Astfel, Plenului Consiliului Superior al magistraturii apreciază că, prin afirmațiile făcute, domnul Daniel Marius Morar nu a depășit limitele de exprimare impuse de prevederile art. 10 din CEDO, întrucât opiniile nu pot fi supuse criteriului adevărului, deoarece ele reprezintă păreri subiective exprimate sub formă de concluzii sau idei generale ori observații plecând de la problematica care le-a determinat.

Mai mult, ulterior declarației domnului procuror Daniel Marius Morar, Curtea Constituțională, cu ocazia soluționării excepției de neconstituționalitate a art. 55 alin. 4 și 9 din Legea nr. 317/2004 republicată, a constatat că, în ceea ce privește motivele revocării: "neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor în Consiliu", respectiv "neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului", distincția operată de legiuitor este susceptibilă de interpretări diferite. Prin urmare, sintagma prevăzută de lege poate fi, în absența unei definiții legale și regulamentare precise, interpretată și aplicată în moduri diferite. Cum

sintagma "neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului" este neclară, aceasta este de natură a expune membrul Consiliului unor eventuale presiuni, afectând independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor.

Totodată, cu privire la criticile referitoare la previzibilitate normei legale, Curtea Constituțională a constatat că art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004 republicată, prezintă o deficiență gravă de conținut, respectiv de reglementare a motivelor pe care se întemeiază inițierea procedurii de revocare, care îi conferă un caracter neconstituțional. Curtea observă că, în ceea ce privește tehnica legislativă, textul ar fi trebuit elaborat ca o normă specială, cu reglementări distincte, care să creeze un regim sancționator specific. Or, art.55 alin. (4) instituie un regim mixt și confuz, neclar atât pentru persoana care se poate afla în situația mai sus expusă, cât și pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea revocării. Soluțiile preconizate de un act normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească condiții, modalități și criterii clare și precise. Or, în cazul revocării unui membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, nu este stabilit modul în care se poate constata "neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului". Astfel, procedura de revocare, în ceea ce privește motivele pe care aceasta se întemeiază, nu este suficient de clar și explicit stabilită la nivel legislativ, cu consecințe directe atât asupra activității Consiliului Superior al Magistraturii, cât și în ceea ce privește cariera profesională a membrilor săi aleși, judecători sau procurori.

Pentru argumentele prezentate, reținând că și ulterior normele legale la care s-a făcut referire în cadrul interviului de către domnul Daniel Marius Morar au generat dezbateri în spațiul public, atât în presă cât și în fața instanțelor judecătorești, Plenul apreciază că aceste afirmații nu sunt de natură a aduce atingere independenței magistraților respectiv prestigiului și credibilității justiției

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți;

**PLENUL
CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII
HOTĂRĂȘTE**

Art.1 – Afirmățiile făcute de domnul Daniel Morar în cadrul interviului acordat Revistei 22 din data de 5 martie 2013 nu au adus atingere independenței sistemului de justiție, a judecătorilor și procurorilor.

Art.2 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare și Biroului de informare publică și relații cu mass-media.

Dată în București, la data de 19 noiembrie 2013

Vicepreședinte,

Judecător dr. Adrian BORDEA

